

DYS-centrum Praha z. ú.

Stejskalova 192/9, Praha 8, 180 00

www.dyscentrum.org, dyscentrum@dyscentrum.org

tel.: 270 005 018, mobil 603 399 889

Výroční zpráva za rok 2019

I. Charakteristika organizace

DYS-centrum® Praha, z. ú. (dále také **DYS-centrum®**) je právnická osoba ustavená za účelem provozování společensky užitečné činnosti a poskytování služeb s takovou činností bezprostředně souvisejících s využitím své osobní a majetkové složky ve veřejném zájmu. **Posláním DYS-centra je řešení problematiky jedinců (dětí, dospívajících i dospělých) se specifickými poruchami učení a chování (dále také SPUCH) a jejich blízkých (rodičů, sourozenců, učitelů).**

Ve své činnosti navazujeme na dlouholetou tradici práce s dětmi se specifickými poruchami učení a/nebo chování, jejíž základy byly v České republice položeny již v šedesátých letech minulého století. Současně se na základě tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe, teorie i výzkumných studií snažíme neustále rozvíjet a zdokonalovat současné modely péče o uvedenou cílovou skupinu. Kromě práce s dětmi se věnujeme také dospívajícím a dospělým se specifickými poruchami učení a/nebo chování. Profesionálně pokládáme za klíčový přístup, který se odklání od tradičního medicínského

přístupu ke SPUCH a prosazujeme naopak tzv. sociální model. Jinými slovy, posun od „nálepkování“ prostřednictvím stanovování diagnóz k vytváření takového studijního i pracovního prostředí, které podporuje rozvoj jedince a hledá způsoby, jak může zvládat každodenní situace i nároky školy a práce za využití svých silných stránek. Za důležité také pokládáme využívání metod, jež jsou vědecky prověřené a vytvořené na základě stabilních teoretických východisek, tzv. evidence-based.

DYS-centrum® vzniklo 2. února 1995. **Podnět k jeho vzniku vzešel od profesora Z. Matějčka**, který pokládal za vhodné založit organizaci, jež by doplnila a rozšířila spektrum podpůrných opatření a služeb pro jedince se SPUCH, nabízených v té době oficiálními školskými poradenskými zařízeními. Činnost organizace je zakotvena v zakládací listině. Zaměřujeme se primárně na děti, dospívající a dospělé se specifickými poruchami učení a/nebo chování, jejich rodinné příslušníky i další významné osoby v jejich okolí. Mimo to intenzivně spolupracujeme s učiteli, kteří se setkávají s žáky a studenty se SPUCH (od učitelů mateřských škol až po vysokoškolské pedagogy).

V roce 2019 tvořily **pracovní tým:**

doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. et Mgr. Zuzana Hladíková (psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. Jaroslava Punčochářová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Mgr. Jana Pálenská (pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty, reedukace v anglickém jazyce, resp. anglického jazyka)

Mgr. Lenka Pítová (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty; spolupráci s DYS-centrum ukončila v červnu 2019)

Mgr. et Mgr. Jana Pechancová (speciální pedagožka a psycholožka – diagnostická, poradenská a reedukační práce s klienty, reedukace v anglickém jazyce, resp. anglického jazyka)

Mgr. Daniela Pokorná (psycholožka – dynamická diagnostika)

Mgr. Vladka Šnoblová (psycholožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Mgr. Markéta Kůtková (speciální pedagožka – poradenská a reedukační práce s klienty)

Jiřina Nejedlá (administrativní pracovnice; vedení obchodu DYS-centra)

Lucie Klírová (administrativní pracovnice; organizace a pořádání vzdělávacích aktivit DYS-centra; podíl na vedení obchodu DYS-centra)

Mimo uvedený pracovní tým spolupracuje DYS-centrum® s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, učitelů, logopedů, neurologů, pediatrů, rehabilitačních pracovníků apod., kteří se podílejí na péči o klienty DYS-centra, nebo v DYS-centru lektorují kurzy a další vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost.

Orgány ústavu jsou **ředitelka a správní rada**. V roce 2019 byla ředitelkou doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. Členy správní rady byli:

- ✓ Jiřina Nejedlá
- ✓ Mgr. Pavel Dosoudil
- ✓ Mgr. Jana Strnádková

Dále je členkou vedení DYS-centra **zástupkyně ředitelky**, Mgr. et Mgr. Zuzana Hladíková. Mezi ředitelku a zástupkyni ředitelky jsou rozděleny povinnosti i pravomoci související s managementem DYS-centra. Ve většině úkonů jsou navzájem zastupitelné.

II. Činnost DYS – centra

Aktivity organizace byly v roce 2019 realizovány v následujících oblastech:

1. Poradenská činnost

DYS-centrum® nabízí klientům **komplexní diagnostiku specifických poruch učení a/nebo chování**, případně dalších výukových obtíží. Kromě tradičních vyšetření nabízí DYS-centrum® jako jedna z mála organizací v ČR také tzv. **dynamické vyšetření**. Využívá pro to diagnostické nástroje několika autorů - R. Feuersteina, D. Tzuriela, C. Lidz. Mimo to probíhají na základě poptávky klientů některá vyšetření také v anglickém jazyce za využití původních anglických či amerických diagnostických nástrojů. Diagnostika je nabízena všem věkovým kategoriím.

Nejrozsáhlejší složku spolupráce s klienty představují **reedukační a rozvíjecí cvičení**, která jsou realizována od předškolního věku do období dospívání, případně i s dospělými. U klientů navštěvujících základní a střední školy se zaměřujeme na reedukace, adekvátní intervenci, nácvik studijních postupů a strategií, hledání kompenzačních mechanismů, u dětí předškolního věku podporujeme rozvoj schopností a dovedností potřebných pro úspěšné zahájení školní docházky.

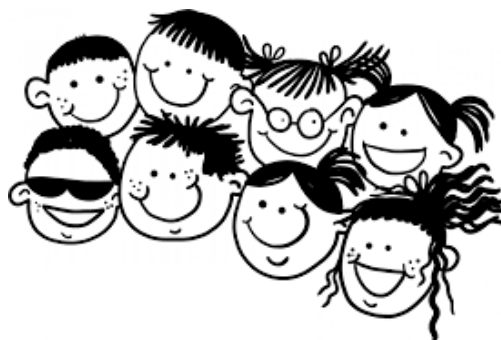
DYS-centrum® zařazuje do práce s klienty tradiční, dlouhodobě osvědčené reedukační postupy, které kombinuje s novými, vědecky prověřenými přístupy. Hlavní snahou je minimalizovat obtíže související s problematikou SPUCH a současně vyzdvihnout a rozvinout silné stránky jedince. V rámci **individuální terapeutické péče** pracujeme podle metodických materiálů tuzemských i zahraničních odborníků. Tradiční aktivity s dětmi i dospívajícími rozšiřujeme o využití specializovaných počítačových programů či jiné formy využití moderních technologií (v současné době například tabletů nebo programů pro převod mluveného slova na text). Významným předpokladem volby nových metod pro práci s klienty je jejich zařazení odbornou vědeckou komunitou a prověření výzkumnou činností (tzv. na výzkumu založené metody). Zcela odmítáme využívání nedůvěryhodných metod, které jsou založeny na dojmech a nerelevantních východiscích.

V roce 2019 nabízelo DYS-centrum® klientům následující služby:

- ✓ **komplexní reedukace** specifických poruch učení a/nebo chování
- ✓ **rozvíjecí cvičení** pro děti předškolního věku
- ✓ **ucelené rozvíjecí programy** na podporu kognitivních funkcí pro děti v předškolním věku i školou povinné (např. program **HYPO, MAXÍK, ROPRATEM**)
- ✓ **grafomotorický nácvik**
- ✓ **Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování**
- ✓ **Já na to mám!** – program rozvoje učebních strategií pro studenty středních škol s dyslexií

Většinu činností s dětmi předškolního a mladšího školního věku absolvují také **rodiče**, neboť jejich zapojení do práce s klienty pokládáme za klíčové pro úspěšné zvládnutí obtíží. Děti navštěvují DYS-centrum® v nejkratším intervalu 2x týdně, maximálně pak 1x za měsíc. V mezidobí je nesmírně důležitá průběžná domácí práce rodičů s dětmi, která probíhá nenásilnou, převážně hravou formou a využívá metody, které přispívají k rozvoji dětí, pokud se tradiční školní postupy stanou neúspěšnými.

V roce 2019 iniciovalo spolupráci s DYS-centrem **152 nových klientů**. **Přímé práci** s dětmi, dospívajícími či dospělými se SPUCH bylo v průběhu roku věnováno **2340,5 hodin**, které v různém rozsahu navštívilo **274 klientů**. Nejvyšší počet návštěv v průběhu roku činil 61 hodin.

2. Konzultační činnost

DYS-centrum® nabízí konzultace **rodičům dětí i dospívajících** se SPUCH, kteří se na nás obrazejí s žádostí o pomoc, dále **dospělým**, kteří čelí specifickým poruchám učení a/nebo chování v pracovním procesu nebo v průběhu dalšího vzdělávání (dálkového studia SŠ, vysokoškolského studia), a v neposlední řadě **učitelům**, poradenským pracovníkům či dalším vychovatelům dětí a dospívajících se SPUCH. Počet jednorázových konzultací v roce 2019 činil 96.

3. Vzdělávací činnost

DYS-centrum® Praha z. ú. je **akreditované pracoviště MŠMT** a v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nabízí každoročně několik desítek kurzů, seminářů i pracovních dílen v různém rozsahu. Lektory kurzů jsou především psychologové a speciální pedagogové s dlouholetou praxí a zkušenostmi v oblasti specifických poruch učení a chování.

V roce 2019 DYS-centrum® uspořádalo následující vzdělávací akce:

- ✓ ACFS – zaškolení v užívání diagnostického nástroje (realizováno 2x)
- ✓ CAS2 – zaškolení v užívání diagnostického nástroje (realizováno 2x)
- ✓ Diagnostika dyskalkulie
- ✓ Diagnostika dovedností předškoláků
- ✓ Dyskalkulie – reedukace – mladší a starší školní věk (realizováno 2x)
- ✓ Dyslexie a dysortografie prakticky (realizováno 2x)
- ✓ Dyslexie jako celoživotní zátěž aneb dyslexie od kolébky až do hrobu
- ✓ Hraj, co chceš – rozvoj asociačního myšlení a paměti
- ✓ „Já na to mám!“ Program rozvoje učebních strategií pro studenty SŠ s dyslexií
- ✓ „Já na to mám!“ Program rozvoje učebních strategií pro vysokoškolské studenty s dyslexií (realizováno 3x mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Jak se žije se specifickými poruchami učení
- ✓ Klady a zápory hyperaktivity od raného věku do dospělosti
- ✓ Kognitivní stimulační paměti a pozornosti prostřednictvím intervenčního programu PAMIS (realizováno 2x, jednou mimo sídlo DYS-centra)
- ✓ Lezení – základ grafomotoriky (realizováno 2x)
- ✓ Matematika názorně nejen pro žáky s dyskalkulií (realizováno 2x)
- ✓ Metoda dobrého startu (realizováno 3x)
- ✓ Pedagogická podpora dítěte s narušenou komunikační schopností v MŠ
- ✓ Písmo jako vědomá stopa pohybu aneb cvičení a malování s prvky tchaj-ti (realizováno 2x)
- ✓ Podpůrná opatření u žáků se SPU
- ✓ Pomoz mi naučit se číst. Rozvoj čtenářské gramotnosti u dyslektiků
- ✓ Práce s výchovnými problémy ve třídě
- ✓ Program pro rozvoj pracovního tempa (ROPRADEM), (realizováno 2x)
- ✓ Respektovat a být respektován 1: Komunikace oprávněných požadavků. Emoce a empatická reakce
- ✓ Respektovat a být respektován 2: Rizika trestů, odměn a pochval a co namísto nich
- ✓ Respektovat a být respektován 3: Přirozené lidské potřeby, vytváření dohod a pravidel společně s dětmi, metoda komunitního kruhu
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku (realizováno)
- ✓ Signály SPU na počátku školní docházky (Test rizika poruch čtení a psaní pro rané školáky), (realizováno 2x)
- ✓ Specifické poruchy učení
- ✓ Školní zralost a zápis do školy

- ✓ Využití relaxačních technik při práci s dětmi zvláště s ADHD, ADD ve vyučování
- ✓ Žák ZŠ s vývojovou dysfázií

Na všech uvedených vzdělávacích akcích bylo dohromady **proškoleno 698 frekventantů**. Vzdělávací akce navštěvují nejen učitelé, ale také školští poradenští pracovníci, rodiče našich klientů a studenti vysokých škol.

Studenti psychologie a speciální pedagogiky v roce 2019 rovněž intenzivně využívali **nabídku stáží a náslechnů** v průběhu přímé práce s klienty.

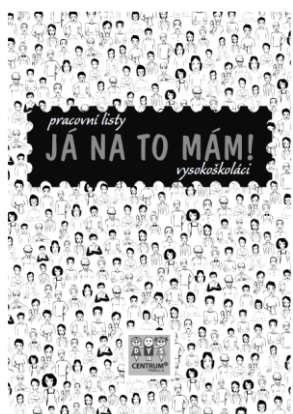
V roce 2019 obdrželo DYS-centrum® akreditaci, resp. prodloužení akreditace, MŠMT ČR na vzdělávací akce:

- ✓ Diagnostika dyskalkulie
- ✓ Dyskalkulie – reedukace – mladší a starší školní věk
- ✓ Dyspraxie, vývojová porucha koordinace
- ✓ Já na to mám! Program rozvoje učebních strategií pro žáky SŠ s dyslexií
- ✓ Jak efektivně pracovat v hodinách ČJ se žáky 2. stupně a SŠ se SPUCH
- ✓ Lezení – základ grafomotoriky
- ✓ Matematika názorně nejen pro žáky s dyskalkulií
- ✓ Metody vyučování čtení
- ✓ Návčik čtení a psaní na počátku školní docházky
- ✓ Náročné situace ve školní třídě
- ✓ Nebojme se matematiky
- ✓ Neukázněný a neprospívající žák (neučí se a ještě zlobí
- ✓ Program pro rozvoj pracovního tempa (ROPRADEM)
- ✓ Předškolák s problémovým chováním
- ✓ Signály specifických poruch učení na počátku školní docházky (Test rizika)
- ✓ Specifické poruchy učení na 2. a 3. stupni
- ✓ Úskalí práce se žáky se SPUCH (řešení praktických problémů)
- ✓ Vyučování cizím jazykům u žáků se specifickými poruchami učení
- ✓ Žák s dyslexií a počáteční výuka anglického jazyka
- ✓ Žák ZŠ s vývojovou dysfázií

4. Informační a publikační činnost

V roce 2019 pokračovalo DYS-centrum® ve své publikační činnosti. Vzhledem k vysokému množství odběratelů bylo nutné dotisknout pracovní listy **Zrakové vnímání: Optická diference**, díly I. a II., **Jedním tahem**, **Číselná řada do 100**,

Číselná řada do 1000, díl I. – vše od autorky J. Bednářové a herní karty **Černý Petr a Červená Pepča** od Tatiány Procházkové. DYS-centrum® nově vydalo publikaci **Myšlenkové mapy v českém jazyce, díl II** autorek Markéty Krčmářové a Evy Hrazděrové a v podobě e-knihy vznikla adaptace komplexního programu pro středoškoláky s dyslexií, která je určená vysokoškolským studentům s dyslexií – **Já na to mám! Vysokoškoláci**, zvláště byly vydány pracovní listy a metodika. Na programu i publikacích se podílel tým autorek – L. Krejčová, Z. Hladíková, B. Čalkovská, R. Kováčová, V. Matějková (lektorova J. Pechancová).

Dalším významným počinem bylo pořádání prodejní výstavy a konference **DYSKORUNKA 2019**, která se konala 28. listopadu 2019 v prostorách DDM hlavního města Prahy v Karlínském spektru. Své produkty prezentovalo dvacet dva vystavovatelů z celé republiky. Konference probíhala ve dvou paralelních sekcích, zúčastnilo se jí více než 200 posluchačů a proběhlo dvacet dva přednášek.

III. Zapojení DYS-centra do aktivit externích organizací

V roce 2019 pokračovala **spolupráce s firmou Propsyco, s.r.o.**, která vydává metodu **ACFS a CAS2**. DYS-centrum® pořádá kurzy nezbytné pro osvojení administrace diagnostického nástroje a interpretace výsledků. Podílí se také na tvorbě online vyhodnocení metody CAS2.

DYS-centrum® Praha již tradičně umožňuje realizaci výzkumných studií studentům VŠ i akademikům. Výzkumy se zaměřují především na oblast kognitivního rozvoje, prověřování intervenčních metod, standardizaci diagnostických nástrojů a pochopitelně přímo na problematiku specifických poruch učení a chování.

IV. Hospodaření v roce 2019

V roce 2019 činily celkové **příjmy DYS-centra 7.402.000 Kč** (včetně grantové podpory). Nejvýznamnější podíl představovaly platby za prodej metodických materiálů, vzdělávací aktivity a grantová podpora.

Nezanedbatelnou součástí byly rovněž příjmy od klientů za diagnostickou, reedukační a konzultační činnost.

Výdaje v roce 2019 činily **7.246.000 Kč**. Nejvýznamnější položky této kategorie představovaly nákup zboží a mzdy zaměstnancům DYS-centra, nájem, nákup vybavení a provozní režie.

V. Dotace a granty

V roce 2019 realizovalo DYS-centrum® již druhým rokem mezinárodní projekt v rámci programu Erasmus+, nazvaný „A for Apps“. Dalšími partnery projektu jsou odborné organizace z Nizozemska, Belgie a Velké Británie. Českou republiku kromě DYS-centra reprezentuje Univerzita Karlova a ZŠ Zeleneč. Jedním z hlavních cílů projektu je adaptace a prověření aplikace podporující nácvik plynulého čtení.

Od podzimu 2019 je navíc DYS-centrum zapojeno do druhého mezinárodního projektu v rámci programu Erasmus+, a to C-DAOEF (Development of computerized adaptive applications for the dynamic assessment and enhancement of executive functions in students with neurodevelopmental and learning disorders). Jeho cílem je vývoj metod dynamické diagnostiky exekutivních funkcí v on-line prostředí pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Další partneři jsou univerzity a odborné instituce ze Španělska, Kypru, Nizozemí a Slovenska.

Zpracovala doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.
(ředitelka)